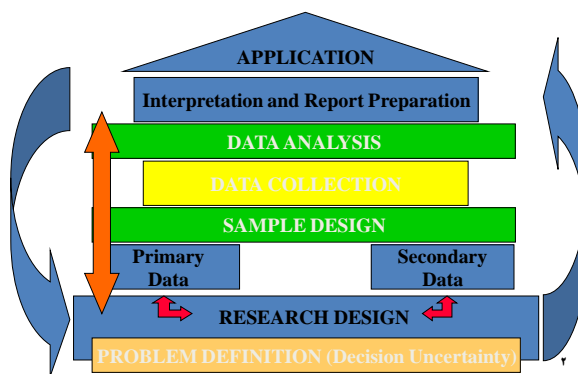

روش تحقیق

گروه مدیریت خدمات بهداشتی درمانی

Research Stages (A Framework)

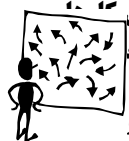
آغاز تحقیق

- "اولین مرحله تحقیق **احساس**: جان دیوئی معتقد است وجود یک **مشکل** است؛ به این معنی که پژوهشگر در کار خویش با **مانع** یا **مشکلی** روبرو گردیده است که در **ابهام** یا **تردید** دارد و نمی تواند در مقابل آن حل آن **ساکت** بماند."

مسئله

- **مسئله** یا **مشکل** پدیده ای است غیرعادی، که در روند کار سیستم وجود دارد و چون اخلال و بی نظمی ایجاد می کند سبب افت یا کاهش کمی و کیفی جریان و بازده سیستم می

- **مسئله** یا **مشکل** عبارت است از شکاف بین و موجود و آنچه باید باشد.

شناسایی مشکل

- آغاز یک تحقیق با احساس وجود یک مشکل همراه است. در این مرحله آن احساس باید به صورت "یک پرسش" در آید و بیان شود

- پدیده‌ای است این پرسش از مسائل روزمره تا مباحث و فرضیات پیچیده علمی را دربرگیرد، مهم آنست که به شیوه‌ای علمی و صحیح بیان شود

اولین و مهم‌ترین نکته‌ای که در تعریف تحقیق مطرح می‌باشد این نکته است که شرط اساسی شکل‌گیری و آغاز یک تحقیق، مطرح شدن «مسئله» است. یعنی هرگز یادداشتن «سؤال» نمی‌توان تحقیقی را آغاز کرد، چرا که فرآیند پاسخ‌گویی به سؤال‌ها، نوعی آموزش است؛ درحالی‌که پژوهش و تحقیق، فرآیند پاسخ‌گویی به مسأله‌هاست.

لذا دواطلاق از تحقیق شکل می‌گیرد:

* تحقیق در معنای عام === پرس و جو در مورد یک خواستگار، اتومبیل، خانه و..

* تحقیق در معنای خاص === یافتن پاسخ یک مسأله

* سؤال:

برای چه و ندانستن ایجاد می‌شود.

پاسخ‌گویی به آن با رجوع به افراد و یا منابع امکان‌پذیر است.

مجهولی است که فرد، پاسخ آن را نمی‌داند.

* مسأله:

برآوردنستن کلیه اطلاعات موجود در یک زمینه ایجاد می‌شود.

برای یافتن پاسخ آن، مراجعه به افراد و یا منابع دیگر، سودی ندارد.

مجهولی است که جامعه علمی به آن نپرداخته است و پاسخ آن را نمی‌داند.

۵

Importance of Problem Definition

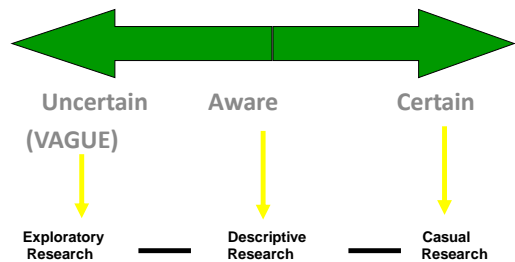
“The formulation of the problem is often more essential than its solution.”

- Albert Einstein

۷

The degree of decision certainty, influences Problem Definition & Type of Research

Three major types of research studies

۸

روش های پیدا کردن مساله

- روش های **فعال**
 - ساده کردن کارها
 - کنترل آماری
 - مقایسه آمار ادواری
 - مقایسه با سایر سازمانها
 - مقایسه با شاخص ها

۱۰

روش های پیدا کردن مساله

- روش های **غیر فعال**
 - کنترل و ارزیابی توسط سرپرستان
 - بازرسی
 - واقعه بحرانی
 - بروز شکایت و انتقاد

۹

روش های پیدا کردن مساله

- استفاده از تجارب
- استنتاج از نظریه ها و فرضیه ها
- استفاده از متون درسی و مجلات تخصصی
- دولت ها ، دانشگاه ها و موسسات پژوهشی خصوصی

۱۲

روش های پیدا کردن مساله

- **نیازسنجی**
 - مصاحبه افراد کلیدی
 - مصاحبه گروهی
 - مصاحبه جمعی
 - مشاهده مستقیم

۱۱

روش های پیدا کردن مساله

• پیش آگهی رویدادها

- پیش آگهی قضاوتی
- پیش آگهی روند
- پیش آگهی علت و معلول

روش های پیدا کردن مساله

- مرور متون و اطلاعات علمی
- شرکت در دوره های آموزشی و همایش های علمی
- مطالعه مورد یا موارد
- پایش یا کنترل گلوگاه (نقاط کلیدی)
- کنترل مالی
- بررسی فرآیند زمان انتظار
-

نمونه ها

- مشکل :
 - روشن نشدن خودرو به هنگام صبح
- پرسش :
 - دلایل بالقوه برای روشن نشدن خودرو کدامند؟
 - انجام بررسی عینی از موتور و تجهیزات برقی آن
 - رفع نقص و راه اندازی خودرو
- عنوان :
 - بررسی علل روشن نشدن خودرو

نمونه

- تصور نمائید صبح زود قصد دارید به محل کار خود عازم شوید. اتومبیل شما روشن نمی شود. (احساسی وجود مشکل) . حال شما تلاش خواهید کرد تا علت / علتها را بیابید. بنابراین به جستجو می پردازید تا مشکل اصلی که همانا قطع سیم برق می باشد پیدا می کنید و با اتصال مجدد آن به رفع مشکل پرداخته و با زدن استارت مجدد روشن شدن خودرو موضوع را پایان یافته تلقی می کنید.

نمونه ها

نمونه

- تازه به سن ۱۸ سالگی رسیده اید . به رانندگی علاقمند بوده اید و تصمیم می گیرید با خودرو پدرتان رانندگی نمایید. متوجه می شوید برای این کار نیاز به گواهینامه رانندگی دارید. (**احساس وجود مشکل**) راه حل چیست؟ به مطالعه و جستجو می پردازید. از دوستان و آشنایان راه و روش اخذ گواهینامه را می پرسید. کتاب آئین نامه راهنمایی و رانندگی را تهیه می کنید. فهرستی از مدارک مورد لزوم برای ثبت نام و اخذ گواهینامه را بدست می آورید و در نهایت با شرکت در آزمون کتبی و عملی موفق به دریافت گواهینامه رانندگی می شوید.

- **مشکل :**
نداشتن گواهینامه برای رانندگی –
- **پرسش :**
چگونه می توان گواهینامه رانندگی دریافت کرد –
مدارک مورد نیاز برای دریافت آن کدامند –
آزمون برای دریافت گواهینامه شامل چه مراحل است –
- **عنوان :**
بررسی نحوه دریافت گواهینامه رانندگی –

۱۷

۱۸

نمونه

نمونه

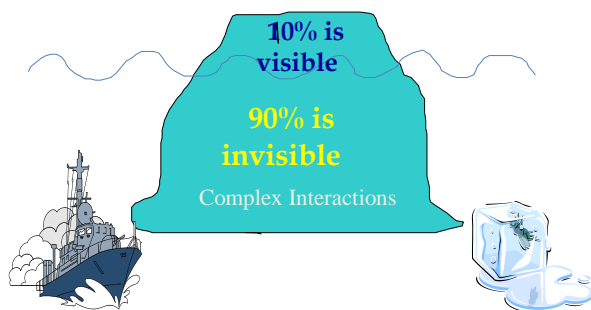
- در طول سال های تحصیل در یکی از دانشکده های توانبخشی متوجه می شوید در هنگام کار با افراد دارای معلولیت معمولاً مربیان به تنهایی و بدون حضور خانواده / مادران به ارائه خدمات توانبخشی به کودکان / معلولان می پردازند. برای شما این سوال مطرح می شود در حالیکه اعضای خانواده / مادران می توانند در طول ساعات روز به ارائه تمرینات برای افراد فوق اقدام کنند چرا در برنامه درمانی و توانبخشی جایگاهی برای آنان در نظر گرفته نمی شود. (**احساس وجود مشکل**) طرحی برای مطالعه علت فقدان آموزش خانواده ها در برنامه توانبخشی معلولان نوشته و به بررسی موضوع از دید والدین و مربیان می پردازید. نتایج حاصل از تحقیق را به استادان و مسئولان دانشکده برای بهبود وضعیت ارائه خدمات توانبخشی تسلیم میکنید.

- معلولان و جانبازان دریافت کننده پروتز های رو و بالای زانو از کلینیک ارتوپدی فنی شما اظهار می کنند عدم چرخش مفصل زانو در پروتز مشکلاتی را برای نشستن آنها در خانه (عدم امکان نشستن به صورت دو یا چهار زانو) بوجود آورده است. ضمن اینکه آنها در هنگام انجام فیزیوتراپی و تمرینات باید پای خود را به حالت مستقیم قرار داده و امکان چرخش آن به هنگام نشستن وجود ندارد و این باعث دغدغه خاطر آنان شده است. (**احساس وجود مشکل**) شما با طراحی و آزمون یک چرخنده که بر روی مفصل نصب می گردد اقدام به حل مسئله می نمایید.

۱۹

۲۰

Iceberg Principle

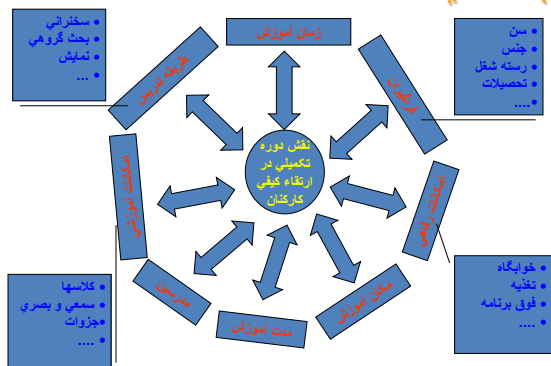
تجزیه و تحلیل مساله

روش های نموداری شناسایی عوامل
ایجاد کننده که عبارتند از:

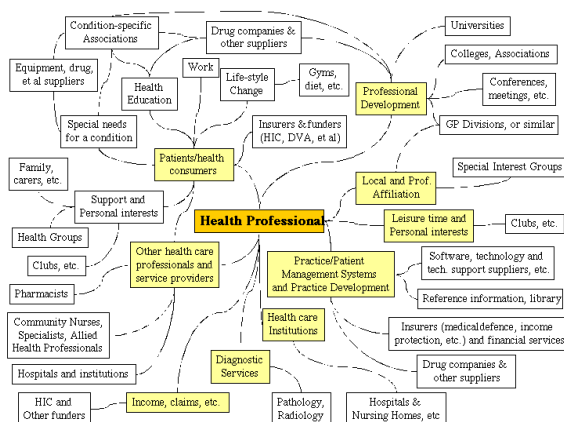
- شبکه علیت
- نمودار استخوان ماهی
- نمودار شش کلمه ای

۲۲

شبکه علیت

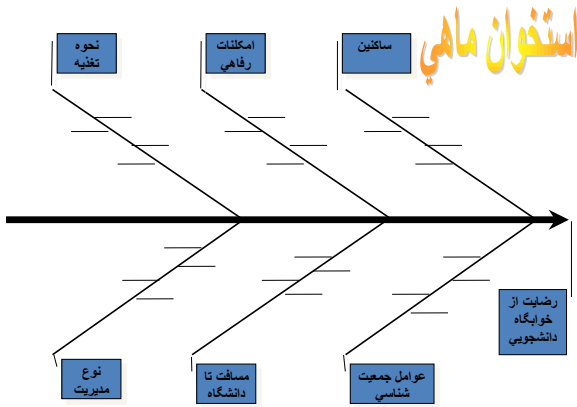

۲۳

شی کلمه استفهام

- who? **که** ؟
- How? **چگونه** ؟
- when? **کی** ؟
- what? **چی** ؟
- where? **کجا** ؟
- why? **چرا** ؟

۲۵

۲۶

مساله معیارها برای اولویت بندی

- معیارهای **اولویت** مسأله عبارتند از :

- **مناسبت** (وسعت و شدت مساله—افراد درگیر با مساله)—
- **اجتناب از دوباره کاری**
- **ارتباط مستقیم**
- **مقبولیت**
- **اهمیت زمانی**
- **توانایی**
- **فایده — هزینه**

۲۷

ارزشیابی مسئله تحقیق

- * آیا مسئله تحقیق به روز (جدید) است ؟
- * آیا مسئله تحقیق رابطه بین پدیده ها را مورد بررسی قرار می دهد؟
- * آیا مسئله تحقیق روشن و صریح بیان شده است ؟
- * آیا دامنه مسئله تحقیق محدود شده است ؟
- * آیا برای تحقیق منابع مالی لازم در اختیار است ؟
- * آیا امکانات پرسنلی، زمانی، تجهیزاتی لازم برای تحقیق وجود دارد؟
- * آیا محقق اساساً شهادت انجام تحقیق را دارد؟

۲۸

چرا می خوانیم؟

- ایده های جدید پیدا می کنیم.
- از کارهای پژوهشگران دیگر آگاه می شویم.
- چشم انداز خود را گسترش و به کارهایمان نظم می دهیم.
- تجربه های شخصی هر گز برای پژوهش کافی نیست.
- برای توجیه استدلالهای پژوهشی ما مفید بوده و ممکن است باعث تغییر عقاید ما شود.
- این امکان را می یابیم که به طور مؤثر کارهای دیگران را نقد کنیم.
- در باره روشهای تحقیق و کاربرد عملی آنها بیشتر یاد می گیریم.
- زمینه هایی از موضوع را کشف می کنیم که کسی در باره آنها پژوهش نکرده است.

خواندن برای تحقیق

۲۹

۳۰

خواندن در مراحل گوناگون

- **خواندن در گام آغازین:** پی بردن به پژوهشهای دیگران، تمرکز بر نظرات خود در زمینه مورد مطالعه و بررسی ارتباط بین رشته ای موضوع.
- **خواندن در حین پژوهش:** روزآمد کردن اطلاعات، شناسایی بهتر زمینه تحقیق و آشنائی با روشهای تحقیق.
- **خواندن پس از پایان پژوهش:** توجه به تأثیر تحقیق خود در ادبیات موضوع و کسب توانائی به کارگیری ایده های خود در پژوهشهای دیگر

برای پژوهشگر متعهد،

خواندن فعالیتی مستمر و گسترده است

۳۲

خواندن برای هدفهای مختلف

- کسب اطلاعات در باره موضوعهای مشابه موضوع تحقیق شما.
- کسب اطلاعات در باره روشهای تحقیق که در زمینه مشابه موضوع شما استفاده شده اند.
- کسب اطلاعات در زمینه تحقیق شما.